

Загальна тактика. Частина 2

У навчальному посібнику “Загальна тактика. Ч. II” висвітлені і розглянуті питання, що стосуються механізованого відділення, взводу і роти в основних видах бою. Матеріал навчального посібника відповідає робочим навчальним програмам з навчальної дисципліни “Загальна тактика”.

Навчальний посібник забезпечує вивчення навчальної дисципліни “Загальна тактика” курсантами зі спеціальностей: “управління діями підрозділів внутрішніх військ”, “автомобілі та автомобільне господарство”, “озброєння та військова техніка”, “військова логістика”, “переклад”; студентами, що навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу Академії внутрішніх військ МВС України.

Навчальний посібник призначений для викладачів, слухачів, курсантів та студентів вищих військових навчальних закладів III і IV рівнів акредитації які викладають і вивчають навчальну дисципліну “Загальна тактика”.

ЗАГАЛЬНА ТАКТИКА

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

ЧАСТИНА II

Видавництво
«К Н Т»
Київ – 2023

УДК 355.4(075.8)
З-14

Загальна тактика. Частина II. Навч. посіб. / В. П. Варакута, М. Д. Ткаченко,
З - 14 І. А. Пегакін та ін. — Київ: Вид. «КНТ», 2023. — 368 с.

ISBN 978-611-01-2860-5

У навчальному посібнику “Загальна тактика. Ч. II” висвітлені і розглянуті питання, що стосуються механізованого відділення, взводу і роти в основних видах бою. Матеріал навчального посібника відповідає робочим навчальним програмам з навчальної дисципліни “Загальна тактика”.

Навчальний посібник забезпечує вивчення навчальної дисципліни “Загальна тактика” курсантами зі спеціальностей: “управління діями підрозділів внутрішніх військ”, “автомобілі та автомобільне господарство”, “озброєння та військова техніка”, “військова логістика”, “переклад”; студентами, що навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу Академії внутрішніх військ МВС України.

Навчальний посібник призначений для викладачів, слухачів, курсантів та студентів вищих військових навчальних закладів III і IV рівнів акредитації які викладають і вивчають навчальну дисципліну “Загальна тактика”.

ISBN 978-611-01-2860-5

СПИСОК ЗАСТОСОВАНИХ СКОРОЧЕНЬ

ПММ – паливо-мастильні матеріали;
ЗМУ – засоби масового ураження;
ВТЗ – високоточна зброя;
ГПЗ – головна похідна застава;
ГД – головний дозор;
ДРГ – диверсійно-розвідувальна група;
о/с – особовий склад;
ТО – технічне обслуговування;
ОП – опорний пункт;
ЗВ – зосереджений вогонь;
ПТКР – протитанковий керований ракетний комплекс;
РзвО – розвідувальний орган;
РЕЗ – радіоелектронні засоби;
Н-О – навідник оператор;
М-В – механік-водій;
ОП – опорний пункт;
ПТКР – протитанкові керовані ракети;
БМП – бойова машина піхоти;
о/с – особовий склад;
РзвО – розвідувальний орган;
РзвГ – розвідувальна група;
БТР – бронетранспортер;
ГрБМ – група бойових машин;
ксП – командно-спостережний пункт;
ісв – інженерно-саперний взвод;
ОВТ – озброєння і військова техніка;
РХБ розвідку – радіаційно-хімічна-бактеріологічна розвідка;
МГП – міжнародне гуманітарне право;
ТакПД – тактичний повітряний десант;
б/к – боєкомплект;
ісвід – інженерно-саперне відділення;
мвід – механізоване відділення;
ГД – головний дозор;
БРД – бойовий розвідувальний дозор
ЗМУ – засоби масового ураження;
СВ – сухопутні війська;
ММО – міжнародних миротворчих операціях;
НС – надзвичайний стан;
БР – базовий район;
СП – спостережний пост;
ДРГ – диверсійно-розвідувальна група;
НЗФ – незаконне збройне формуваннями.

ЗМІСТ	
СПИСОК ЗАСТОСОВАНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	8
ГЛАВА II. МЕХАНІЗОВАНЕ ВІДДІЛЕННЯ В ОСНОВНИХ ВИДАХ БОЮ.....	9
РОЗДІЛ 9. МЕХАНІЗОВАНЕ ВІДДІЛЕННЯ НА МАРШІ, У ПОХІДНІЙ ТА СТОРОЖОВІЙ ОХОРОНІ.....	9
9.1. Основи маршу	9
1. Мета маршу. Умови здійснення маршу. Склад і завдання похідної охорони.....	9
2. Шиккування похідного порядку та місце відділення на марші. Завдання, що виконує відділення в похідній охороні.....	11
3. Порядок дій особового складу з прибуттям в район розташування. Порядок дій особового складу з прибуттям в район розташування.....	17
4. Органи сторожової охорони. Робота командира механізованого відділення щодо організації дій відділення в сторожовій охороні.....	21
Контрольні питання.....	23
РОЗДІЛ 10. МЕХАНІЗОВАНЕ ВІДДІЛЕННЯ В ОБОРОННОМУ БОЮ.....	24
10.1. Організація і ведення оборони механізованим відділенням.....	24
1. Основи оборонного бою. Місце та завдання відділення в оборонному бою.....	24
2. Порядок і зміст роботи командира механізованого відділення щодо організації оборонного бою під час переходу до неї в різних умовах.....	31
3. Дії механізованого відділення при веденні оборонного бою.....	34
4. Врахування норм міжнародного гуманітарного права в ході підготовки та ведення оборонного бою.....	36
Контрольні питання	37
РОЗДІЛ 11. МЕХАНІЗОВАНЕ ВІДДІЛЕННЯ У НАСТУПАЛЬНОМУ БОЮ.....	38
11.1. Організація і ведення наступального бою механізованим відділенням.....	38
1. Суть і характерні риси наступального бою. Способи переходу механізованого відділення в наступ.....	38
2. Місце, бойове завдання механізованого відділення у наступі.....	39
3. Порядок та зміст роботи командира механізованого відділення щодо організації наступального бою.....	40
4. Ведення наступального бою механізованим відділенням. Врахування норм міжнародного гуманітарного права в ході підготовки та ведення наступального бою.....	41
Контрольні питання.....	49
11.2. Механізоване відділенням у розвідці.....	49

1. Завдання дозорного відділення.....	49
2. Порядок та зміст роботи командира механізованого відділення щодо організації дій дозорного відділення.....	50
3. Ведення розвідки розвідувальною засідкою, нальотом, пошуком.....	52
Контрольні питання.....	59
ГЛАВА III. МЕХАНІЗОВАНИЙ ВЗВОД В ОСНОВНИХ ВИДАХ БОЮ.....	60
РОЗДІЛ 12. МЕХАНІЗОВАНИЙ ВЗВОД В ОБОРОННОМУ БОЮ.....	60
12.1. Основи оборонного бою механізованим взводом.....	60
1. Умови переходу до оборонного бою та вимоги, які пред'являються до нього.....	60
2. Місце, завдання та засоби посилення механізованого взводу в обороні, його бойовий порядок, опорний пункт, система вогню та інженерних загороджень.....	67
3. Ведення оборонного бою.....	74
Контрольні питання.....	77
12.2. Порядок роботи командира взводу щодо організації оборони.....	77
1. Послідовність і зміст роботи командира взводу щодо організації оборонного бою.....	77
2. Робота командира взводу при веденні оборонного бою.....	92
3. Врахування норм міжнародного гуманітарного права у ході підготовки та ведення оборонного бою.....	96
Контрольні питання.....	97
РОЗДІЛ 13. МЕХАНІЗОВАНИЙ ВЗВОД У НАСТУПАЛЬНОМУ БОЮ.....	98
13.1. Основи наступального бою механізованим взводом.....	98
1. Способи переходу до наступу.....	98
2. Місце, бойове завдання, засоби посилення та бойовий порядок механізованого взводу у наступі.....	102
3. Послідовність та способи розгрому противника. Дії взводу під час ведення наступу.....	105
Контрольні питання.....	118
13.2. Порядок роботи командира взводу щодо організації наступу.....	119
1. Робота командира взводу при організації наступу з положення безпосереднього зіткнення з противником.....	119
2. Робота командира взводу щодо організації наступу з ходу.....	129
3. Врахування норм міжнародного гуманітарного права в ході підготовки та ведення наступального бою.....	136
Контрольні питання.....	136
РОЗДІЛ 14. ВЗВОД НА МАРШІ.....	137
14.1. Взвод на марші і у похідній охороні.....	137
1. Умови здійснення маршу, райони та рубежі, що призначаються під	

час здійснення маршу.....	137
2. Місце, завдання та засоби посилення механізованого взводу у похідній охороні.....	139
Контрольні питання.....	142
14.2. Організація маршу.....	142
1. Зміст та порядок роботи командира взводу, щодо підготовки взводу до здійснення маршу.....	142
2. Розрахунок маршу.....	148
Контрольні питання.....	150
РОЗДІЛ 15. МЕХАНІЗОВАНИЙ ВЗВОД У РОЗВІДЦІ.....	151
15.1. Дії механізованого взводу у розвідці.....	151
1. Розвідувальні органи, їх склад, завдання та віддалення (РД, БРД, засада, пошук) та від кого вони висилаються.....	151
2. Взвод у розвідувальному дозорі.....	154
3. Взвод у бойовому розвідувальному дозорі.....	156
Контрольні питання.....	161
РОЗДІЛ 16. РОЗТАШУВАННЯ НА МІСЦІ ТА У СТОРОЖОВІЙ ОХОРОНІ.....	163
16.1. Механізований взвод при розташуванні на місці та у сторожовій охороні.....	163
1. Сторожова охорона – призначення, органи охорони та порядок їх дій в ході виконання завдання.....	163
2. Порядок роботи командира взводу, призначеного для дій у сторожовій заставі.....	164
Контрольні питання.....	167
РОЗДІЛ 17. ДІЇ У ДЕСАНТІ.....	168
17.1. Механізований взвод у десанті.....	168
1. Взвод у тактичному повітряному десанті.....	168
2. Взвод у морському десанті.....	179
РОЗДІЛ 18. ДІЇ ПІД ЧАС УЧАСТІ У МІЖНАРОДНИХ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЯХ.....	182
19.1. Миротворчі сили ООН по підтримці миру у зонах військових конфліктів.....	182
1. Особливості підготовки до дій у ММО.....	182
2. Дії взводу під час виконання миротворчих завдань.....	199
РОЗДІЛ 19. ДІЇ ПІД ЧАС УЧАСТІ У СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ, СПЕЦИФІЧНИХ ДІЯХ ВІЙСЬК ТА У СПЕЦІАЛЬНІЙ ОПЕРАЦІЇ.....	213
19.1. Особливості підготовки до дій у стабілізаційних, специфічних діях військ та у спеціальній операції.....	213
1. Визначення стабілізаційних, специфічних дій військ, спеціальної операції та їх характеристика.....	213
2. Порядок роботи командира взводу щодо участі у стабілізаційних, специфічних діях військ та у спеціальній операції.....	221
19.2. Виконання завдань під час дій у стабілізаційних, специфічних	

діях військ та у спеціальній операції.....	225
1. Участь механізованих підрозділів у стабілізаційних діях.....	225
2. Участь механізованих підрозділів у специфічних діях.....	229
3. Участь механізованих підрозділів у спеціальних операціях.....	241
Контрольні питання.....	250
ГЛАВА IV. МЕХАНІЗОВАНА РОТА В ОСНОВНИХ ВИДАХ БОЮ.....	251
РОЗДІЛ 20. МЕХАНІЗОВАНА РОТА В ОБОРОННОМУ БОЮ.....	251
20. 1. Основи оборонного бою механізованої роти.....	251
1. Місце, завдання, бойовий порядок механізованої роти в оборонному бою. Умови переходу до оборонного бою.....	251
2. Порядок і зміст роботи командира роти щодо організації оборонного бою. Врахування норм міжнародного гуманітарного права у ході підготовки та ведення оборонного бою.....	260
3. Ведення оборонного бою механізованою ротою.....	295
Контрольні питання.....	303
РОЗДІЛ 21. МЕХАНІЗОВАНА РОТА У НАСТУПАЛЬНОМУ БОЮ.....	305
21.1. Основи наступального бою механізованої роти.....	305
1. Місце, завдання, бойовий порядок роти у наступальному бою. Способи переходу у наступ.....	305
2. Порядок і зміст роботи командира роти щодо організації наступу пального бою. Врахування норм міжнародного гуманітарного права у ході підготовки та ведення наступального бою.....	311
3. Ведення наступу пального бою механізованою ротою. Особливості наступу вночі.....	342
Контрольні питання.....	351
РОЗДІЛ 22 МЕХАНІЗОВАНА РОТА НА МАРШІ У ПЕРЕДБАЧЕННІ ВСТУПУ У БІЙ.....	353
22.1. Механізована рота на марші у складі головної похідної застави.....	353
1. Основи маршу та зустрічного бою. Місце, завдання роти при здійсненні маршу у складі головних сил та при діях у похідній охороні.....	353
2. Порядок і зміст роботи командира роти щодо організації маршу у передбаченні вступу у бій. Врахування норм міжнародного гуманітарного права у ході підготовки та здійснення маршу.....	357
3. Дії роти на марші та у похідній охороні.....	362
Контрольні питання.....	365
ЗАКЛЮЧЕННЯ.....	366
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	367
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Сучасна тактика розглядає питання підготовки та ведення бою з застосуванням всіх, у тому числі, новітніх, засобів збройної боротьби. Поява високоточної зброї, постійне зростання вогневої могутності, ударної сили і маневреності підрозділів, втілення автоматизованих систем управління військами та зброєю надали бою більше, аніж раніше, рішучості, маневреності, динамічності та просторового розмаху. Тактика має два аспекти – теоретичний та практичний, які взаємопов'язані і доповнюють один одного: теорія базується на практиці, розробляє та вказує їй шлях розвитку, практика ж спирається на теорію і надає їй інформацію з життя та бойової діяльності підрозділів для нових теоретичних узагальнень.

У навчальному посібнику, частина II (рота, взвод, відділення) викладено основні положення підготовки та ведення загальновійськового бою (виконання інших завдань) ротою (взводом, відділенням) у взаємодії з підрозділами родів військ і спеціальних військ Сухопутних військ.

Матеріал, який міститься у навчальному посібнику “Загальна тактика” частина II, слід застосовувати творчо відповідно до обстановки, що склалася, не допускаючи шаблонних дій. Для тих, хто вивчає навчальну дисципліну “Загальна тактика” наданий навчальний матеріал є основою для розробки тактичних прийомів і способів дій у кожному конкретному випадку.

ГЛАВА II. МЕХАНІЗОВАНЕ ВІДДІЛЕННЯ В ОСНОВНИХ ВИДАХ БОЮ

РОЗДІЛ 9. МЕХАНІЗОВАНЕ ВІДДІЛЕННЯ НА МАРШІ, У ПОХІДНІЙ ТА СТОРОЖОВІЙ ОХОРОНІ

9.1. Основи маршу

1. Мета маршу. Умови здійснення маршу. Склад і завдання похідної охорони

Пересування військ – переміщення військ з одного району в другий і може здійснюватись:

- пересування своїм ходом (маршем);
- перевезенням залізничним, повітряним, морським, річним транспортом;
- комбінованим (частина військ слідує своїм ходом (маршем), останні перевозяться різними видами транспорту).

Марш – організоване пересування підрозділів в колонах по дорогах і колонних шляхах з метою виходу в призначений район або на вказаний рубіж у встановлений час, у повному складі і у готовності до виконання бойового завдання. Він є основним способом пересування військ.

Марш застосовується коли підрозділи та частини здійснюють:

- висування глибини в прикордонні райони;
- перегрупування головних сил;
- коли недоцільно використовувати залізничний, морський (річковий) або повітряний транспорт;

Підрозділи та частини здійснюють марш на штатних машинах, а механізовані підрозділи при необхідності – у пішому порядку (на лижах).

Пересування підрозділів маршем забезпечує постійну організаційну структуру, що зберігає постійну бойову готовність, швидке їхнє розгортання та вступ до бою, а також кращі можливості для маневру з метою обходу району зруйнувань, пожарів та затоплень.

В сучасних умовах зростає значення пересування підрозділів своїм ходом на великі відстані тривалістю декількох добових переходів. Це покликано різким збільшенням простором бойових дій, їх маневреним характером, високими темпами розвитку техніки, збільшення можливості противника.

Разом з цим слід ураховувати те, що марш на великі відстані пов'язаний з витратою паливо-мастильних матеріалів (ПММ), моторесурсів, зношення бойової техніки, особливо гусеничних стрічок та високою втратою особового складу.

Марш може здійснюватися:

- в передбаченні вступу в бій;
- поза загрозою зіткнення з противником.

В усіх умовах він буде здійснюватись при загрозі застосуванням противником високоточної зброї (ВТЗ), засобів масового ураження (ЗМУ) і т. ін.

Марш у передбаченні вступу в бій здійснюється в тому випадку, коли безпосередньо з маршу підрозділам належить виконувати бойову задачу, вести зустрічний бій, наступати або оборонятися.

Він, як правило, здійснюється:

- в районах бойових дій;
- при висуванні з пункту постійної дислокації;
- при висуванні з району зосередження до державного кордону;
- при висуванні зі складу 2-го ешелону або резерву для вступу в бій;
- на останньому добовому переході при здійсненні його на великі відстані.

Марш поза загрозою зіткнення з противником здійснюється звичайно в тилу своїх військ, при висуванні підрозділів із глибини розташування своїх військ в райони бойових дій.

Марш у напрямку руху може здійснюватися:

а) *до фронту*: при організації наступу, нарощування зусиль підрозділів 1-го ешелону, при переході до оборони на напрямку прориву противника та при зміні підрозділу, які втратили свою боєздатність;

б) *вздовж фронту*: з метою переносу зусиль на новий напрямок;

в) *від фронту в тил*: при перегрупованні сил, при виході .

В усіх випадках марш здійснюють потай, на різній місцевості, за будь-якої погоди, як правило, вночі або в інших умовах обмеженої видимості, а в бойовій обстановці та в глибокому тилу своїх військ - і вдень при цьому широко використовуючи захисні властивості місцевості.

Для захисту підрозділів від високоточної зброї противника маршрути руху вибираються вздовж ліній електропередач, зв'язку, по просіках в лісі, по ущелинах в горах та з використанням складок місцевості.

Маршрут – це накреслений або встановлений шлях проходження підрозділів, транспортних засобів.

Накреслюється на карті з указівкою основних пунктів, через які проходить або азимутів. Під час вибору (призначенні) доцільно уникати проходження маршрутів:

- через великі населенні пункти;
- через вузли доріг;
- тіщини;
- поблизу залізничних станцій (портів, аеропортів).

Колонний шлях – маршрут вибраний поза дорогами і обладнаний для руху військ.

Підрозділи на марші охороняються **похідною охороною**.

Похідна охорона повинна:

- забезпечити безперешкодний рух головних сил;
- виключити раптовий напад противника;
- забезпечити їй вигідні умови для вступу в бій;
- не допустити проникнення до них наземної розвідки противника.

На підрозділи охорони на марші покладається також завдання ведення розвідки.

Для охорони колони на марші від батальйону на марші, який прямує в передовому загоні або авангарді, висилаються:

– в напрямку руху на віддаленні **5-10км** – головна похідна застава у складі посиленого взводу або роти;

– на фланги і в тил при необхідності – дозорні відділення (танки).

Механізований взвод на марші призначений в похідну охорону діє на відстані від головних сил, що охороняє:

– в головній похідній заставі **5-10км;**

– в тильній та боковій похідній заставі **до 5км;**

– в нерухому бокову заставу **до 5км;**

– в головній (тьільній) дозор від головних сил роти, призначеної на дії головній похідній заставі **3-5км.**

Головна похідна застава (ГПЗ) силою до роти висилає головний дозор (ГД) у складі взводу на віддаленні **3-5км**, ГПЗ силою до взводу – дозорне відділення (танк) на віддаленні, яке забезпечує спостереження за ним і підтримку його вогнем. Його завдання – попередити підрозділ, що охороняється від раптового нападу противника. Це віддалення може бути **400-1200м** і пояснюється тим, що дійсна дальність вогню кулемету КПВТ на БТР – **2000м**, ПКТ – **1000м**, танкової гармати – **2500м**, гармати БМП – **1300м**. На цій відстані в умовах нормальної видимості буде забезпечуватись зоровий зв'язок (прийом сигналів і можливість підтримки його вогнем).

Необхідно відмітити, що при русі в лісі, на різко пересіченій місцевості віддалення дозорного відділення буде значно скорочена.

Дозорне відділення просувається в указаному йому напрямку стрибками від укритті до укриття, ведучи спостереження за прилеглою місцевістю. Закриті ділянки місцевості, окремі будови, узлісся, входи в ущелини та тунелі, де можливе приховане розташування противника і раптовий його напад із засад, а також вузькі проходи, мости та інші об'єкти воно оглядає і при необхідності позначає попереджувальними знаками. Про все виявлене на шляху руху і про зустріч з противником командир дозорного відділення негайно доповідає командирі, який його вислав.

2. Шиккування похідного порядку та місце відділення на марші.

Завдання, що виконує відділення в похідній охороні

Похідний порядок - це шиккування підрозділів із засобами посилення для пересування в колонах. Він будується з урахуванням:

– забезпечення високої швидкості руху підрозділів;

– швидкого розгортання і вступу в бій підрозділів;

– збереження сил особового складу;

– збереження техніки;

– надійного управління.

Похідний порядок включає:

– передовий ешелон (передовий загін, якщо висилається);

– колони головних сил;

- похідну охорону;
- колони тилових з'єднань, частин, установ, підрозділів.

Відділення здійснює марш:

а) в колоні взводу в складі головних сил з дистанціями між машинами **25-50м**. Під час руху по відкритій місцевості в умовах загрози застосування противником високоточної зброї, по курних дорогах, в умовах обмеженої видимості, в ожеледицю, по дорогах, які мають круті підйоми, спуски та повороти, а також під час руху з підвищеною швидкістю, дистанції між машинами збільшуються і можуть бути **100-150м**. Механізоване відділення при необхідності може пересуватися в пішому порядку або на лижах.

б) в органах похідної охорони:

- в головному дозорі;
- в складі головної (тильної, бокової) похідної застави, нерухомої бокової застави.

Похідний порядок механізованого взводу на марші:

а) в складі роти – колона машин з відстанню між ними **25-50м**;

Колона – стрій бойових машин одна за другою для здійснення маршу.

б) при діях в похідній охороні (ГД) – дозорне відділення на відстані прямого спостереження та підтримки вогнем, БМП командира взводу, машина з хімікамі-розвідниками та інженерно-саперним відділенням, танк, 2 механізоване відділення, 3 механізоване відділення.

Похідний порядок взводу під час маршу повинен забезпечувати високу швидкість руху, швидке розгортання в перед бойові і бойові порядки.

Здатність підрозділу до висування своїм ходом визначається її *маршовими можливостями*.

Маршові можливості - це здатність підрозділів до пересування своїм ходом з одного району в другий за встановлений час із збереженням боєздатності і в повній готовності до виконання поставленого бойового завдання.

Основні показники маршових можливостей:

- загальна довжина маршу;
- тривалість в годинах або в добах – при здійсненні маршу на великі відстані;
- ширина смуги висування, кількість маршрутів;
- величина добового переходу;
- середня швидкість руху колон.

Загальна довжина маршу – довжина маршруту в км від вихідного рубежу (пункту) до призначеного рубежу (дальнього пункту району зосередження).

Вона визначається в км на топографічній карті з урахуванням її масштабу, характеру рельєфу місцевості і кількості маршрутів.

Тривалість маршу – кількість годин або діб на здійснення маршу від часу проходження вихідного рубежу (пункту) до повного зосередження в заданому районі (рубежі).

Ширина смуги руху – величина в км смуги місцевості в межах якої здійснюється марш.

Ширина смуги визначається виходячи з можливості вибору достатньої кількості маршрутів з урахуванням забезпечення захисту військ від ЗМУ і можливого маневру.

Головні фактори, які впливають на маршові можливості:

– бойові та експлуатаційні властивості бронетанкової та автомобільної техніки, які знаходяться на озброєнні підрозділів;

– фізичні можливості особового складу;

– рівень підготовки механіків-водіїв.

Механізовані підрозділи завжди повинні бути готовими до маршу (пересування своїм ходом) і перевезенням різними видами транспорту в умовах впливу вражаючих факторів ядерної, хімічної зброї, високоточної зброї та засобі дистанційного мінування противника, діяння його авіації, повітряних десантів, аеромобільних та диверсійно-розвідувальних груп (ДРГ), зруйнувань доріг та переправ. Це вимагає ретельної підготовки озброєння, техніки та особового складу до маршу або перевезень, високої маршової дисципліни і виучки особового складу.

В усіх випадках командир повинен забезпечити прибуття підрозділу в призначений район або на вказаний рубіж:

– своєчасно;

– у повному складі ;

– в готовності до виконання бойового завдання;

Показники маршру:

– середня швидкість руху;

– величина добового переходу.

Середня швидкість руху – кількість км, запланованих (пройдених) в середньому за годину. Вона на марші без урахування часу на привали може бути:

– змішаних і танкових колон: – **20-25 км/год**;

– автомобільних колон: – **25-30 км/год.** і більше;

– в пішому порядку: – **4-5 км/год**;

– на лижах: – **5-7 км/год.**

У горах, лісисто-болотистій місцевості, взимку та інших несприятливих умовах середня швидкість руху колон може змінюватися до 15-20 км/год. В усіх випадках марш повинен здійснюватися з максимально можливою в даних умовах швидкістю.

Швидкість руху на марші залежить від завдання, стану маршруту, погоди, пори року і часу доби, технічного стану машин, підготовки водійського складу і маршової виучки підрозділів, а також від організації і забезпечення маршу.

Добовий перехід – це відстань, яку проходить підрозділ за добу при здійсненні маршу. Його величина залежить від швидкості руху колон на марші, часу руху і фізичних властивостей водіїв бойових та транспортних машин.

Величина добового переходу може складати:

– для танкових і змішаних колон – до **250км**;

– для автомобільних колон – до **300км**;

– на лижах – до **70км**;

– в пішому порядку

– до **50км.**

В горах і лісисто-болотистій місцевості вона буде складати **200км.**

З метою підтримки високого рівня управління, дисципліни та організованості при проведенні маршу призначаються:

а) **вихідний рубіж (пункт)** – для своєчасного початку руху, забезпечення швидко займати своє місце в похідному порядку, попередження затримки і змішування підрозділів. Вихідний рубіж призначається на лінії ясно визначених орієнтирів, добре помітних місцевих предметів. В нічний час він може позначатись світовими орієнтирами. Разом з цим вихідний рубіж не повинен заволікати для спостереження противником. З цією метою вихідний рубіж (пункт) не повинен призначатись по різко видимим місцевим предметам та об'єктам.

б) **рубежі (пункти) регулювання** – для забезпечення планомірного та організованого здійснення маршу і дають можливість регулювати швидкість руху колони тим самим добиватись вчасного прибуття в призначений район (на вказані рубежі). Кількість їх може бути різною і залежати від тривалості маршу, характеру місцевості, стану дорожньої мережі і погодних умов. Рубежі (пункти) призначаються через 3–4 години руху і відмічаються добре видимими місцевими предметами, їх підрозділи повинні проходити в строго визначений час.

в) **район привалів та денного (нічного) відпочинку** – для перевірки стану озброєння та техніки, їх технічного обслуговування, приймання їжі та відпочинку особового складу.

Привал - це зупинка похідних колон на марші для відпочинку о/с, прийому їжі, перевірки техніки та озброєння, технічного обслуговування машин. Привали призначаються через **3-4 год.** руху тривалістю до **1 год.** і один привал тривалістю до 2-х год. у другій половині добового переходу, а денний (нічний) відпочинок – в кінці кожного добового переходу. Їх вибирають з таким розрахунком, щоб вони знаходились в зонах прикриття засобів ППО старшого командира.

Добовий відпочинок призначається за необхідністю, через кожні **3-5** переходів при здійсненні маршу на великі відстані. На привалах шикування колон не змінюється, усі підрозділи зупиняються водночас, дистанція між ними зберігається, бойові і транспортні машини праворуч від дороги з дистанцією між машинами не ближче **10м.** Особовий склад виходить з машин і розташовується на відпочинок праворуч від дороги. В машинах залишаються спостерігачі за сигналами і командами командирів.

В районах відпочинку підрозділи зіходять з дороги і розміщуються в районах в порядку, який забезпечує підтримування постійної бойової готовності і найменшою витратою часу на висування колони.

В районах привалів та відпочинку організовується безпосередня охорона в кожному підрозділі. Підрозділи повинні бути в готовності до раптового відбиття нападу наземного противника.

Завдання, що виконує відділення в похідній охороні.

Успіх маршу зумовлюється не тільки чіткою його організацією, а і мистецтвом управління підрозділами під час його здійснення. Побудова колони

головних сил із засобами підсилення здійснюється в районі розташування. З початком руху основну увагу приділяють своєчасному проходженню підрозділами вихідного пункту.

Вихідний пункт і пункти регулювання відділення, що призначене в похідну охорону, проходить головою колони точно в установлений час. Звіряючи по карті маршрут руху, командир відділення керує діями екіпажу і суворо підтримує встановлений порядок маршу.

Зв'язок на марші здійснюється рухомими засобами зв'язку в підрозділах, крім того – установленими сигналами. Радіостанції працюють тільки на прийом.

Відділення, що призначене в складі взводу у головну похідну заставу, у встановлений час проходить вихідний пункт і рухається за маршрутом батальйону із встановленою командиром швидкістю.

Тіснини, тунелі та мости головна похідна заставка проходить безупинно. Зруйновані ділянки доріг, мости, завали на маршруті руху і заміновані ділянки маршруту обходить, позначаючи покажчиками місця руйнувань (мінування) і напрямком обходу. Якщо обхід неможливий або на влаштування проходу у руйнуваннях (завалах) потрібно менше часу, ніж на обхід, то головна похідна заставка пророблює прохід приданим підрозділом інженерних військ під прикриттям готових до відкриття вогню БМП або самостійно з використанням комплектів, що перевозяться, розмінування та іншими способами. При дистанційному мінуванні маршруту вихід з мінного поля головна похідна заставка здійснює у колоні по проходу, проробленому у найкоротшому напрямку.

Про загородження, зони зараження, райони руйнувань і шляхи обходу, а також про зустріч з противником командир танку доповідає командирі.

Дрібні групи противника ГПЗ (дозорне відділення), як правило, знищує, а зразки озброєння, топографічні карти та інші документи захоплює і продовжує виконувати завдання.

При зустрічі з переважаючими за силою противником ГПЗ діє залежно від обстановки: раптовим вогнем з вигідної позиції та рішучою атакою знищує його, а якщо своїми силами ГПЗ не в змозі знищити противника, вона стійко утримує позицію, яку займає, та забезпечує розгортання і вступ у бій колони, яку охороняє.

Зупиняючись на привал, головна похідна заставка за командою командира, який вислав її, зупиняється на вигідному рубежі, організує спостереження і перебуває у постійній готовності до відбиття противника.

З виходом у район відпочинку головна похідна заставка, зайнявши вигідний рубіж, виконує завдання сторожової охорони, перебуваючи у постійній готовності до відбиття наземного противника. Командир роти указує взводам позиції, смуги вогню і порядок дій під час появи противника. У районі відпочинку головна похідна заставка може замінюватися сторожовою охороною.

Відділення, що призначене в складі взводу у бокову похідну заставу, прямує на рівні голови колони, яку охороняє, на встановленому командиром віддаленні.

Дрібні групи противника, що опинилися на фланзі колони, яку охороняють, БПЗ знищує і продовжує виконувати завдання. При загрозі нападу переважаючих

сил вона займає вигідну позицію і не допускає раптового нападу противника на колону, що охороняють, з флангу.

Відділення, що призначене в складі взводу у тильну похідну заставу, прямує за колоною, яку охороняє, на встановленому командиром віддаленні.

Дрібні групи противника ТПЗ знищує, діючи із вогневих засад. При загрозі виходу переважаючих сил противника до колони, яка охороняється, вона займає вигідну позицію і вогнем всіх засобів наносить ураження противнику, затримує його і не допускає нападу на колону, яка охороняється.

Відділення, що призначений в складі взводу нерухому бокову заставу для прикриття колон підрозділів, що здійснюють марш, виходить на вказаний їй рубіж, повністю або частиною сил розгортається у бойовий порядок, організує оборону і перебуває на рубежі до зазначеного часу, а потім діє у відповідності до вказівок командира, який вислав її.

Під час привалу і розташування колони, яку охороняють, на відпочинок Г (бокова, тильна) ПЗ (головний, тильний дозор, дозорне відділення), зайнявши вигідну позицію, продовжує виконувати завдання, діючи як сторожова охорона.

Відділення на марші рухається тільки по правому боку дороги, дотримуючись встановлених швидкостей руху, дистанцій між машинами і заходів безпеки. Тіснини, тунелі та мости танк проходить безупинно з максимальною можливою швидкістю. Під час руху по мостах, залізничних переїздах, тунелях і небезпечних ділянках маршруту вживаються заходи, що забезпечить безпеку руху, виключають затори на маршруті та загазованість тунелів.

Для захисту від високоточної зброї противника максимально використовуються поля радіолокаційної невидимості, які утворюються складками місцевості і місцевими предметами, населені пункти і придорожня рослинність. Під час руху по відкритих і незамаскованих ділянках маршруту не допускається скупчення машин і зупинка колон, швидкість руху і дистанції між машинами збільшуються.

За сигналами оповіщення про радіоактивне, хімічне та біологічне зараження відділення продовжує рух. При цьому перед подоланням зон зараження люки та жалюзі зачиняються, включається система захисту від зброї масового ураження. Особовий склад, прямуючи у пішому порядку й на відкритих машинах, одягає засоби індивідуального захисту. Зони з високими рівнями радіації, райони руйнувань, пожеж і затоплень на маршруті руху, як правило, обходяться, за неможливості обходу зони зараження долаються з максимальною швидкістю з використанням засобів індивідуального захисту і систем захисту від зброї масового ураження, які є на машинах.

Часткова спеціальна обробка здійснюється після виходу із зон радіоактивного зараження, а у випадку застосування противником отруйних речовин – негайно. Повна спеціальна обробка проводиться, як правило, у районі денного (нічного) відпочинку або після прибуття у призначений район.

Під час завдання противником ядерних і хімічних ударів командир відділення вживає заходів щодо відновлення боєздатності відділення, ліквідації наслідків ударів та продовження руху.

Книги, які можуть вас зацікавити

Загальна тактика.
Частина 1

Фортифікація та
маскування

Методичні
рекомендації
"Контрзасадні дії" (за
досвідом проведення
ООС (раніше АТО))

Тактична підготовка

Нічний бій. Техніка і
тактика

Техніка засідки для
малих піхотних
підрозділів

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт →](#)